

§ 491

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran ym. talousarvioaloitteesta kos- kien lumensulatus- ja puhdistuslaitteiden hankintaa

HEL 2022-004665 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristön toimiala voi edistää lumen mereen kippaamisen lopettamista ja sen korvaavien ratkaisujen mahdollistamista. Asian edistämiseksi tarvitaan monivuotista rahoitusta, seuraavien kolmen vuoden osalta arvioitu rahoitustarve on yhteensä noin 7,5 miljoonaa euroa. Vuodelle 2023 arviolta 500.000 euroa, vuodelle 2024 arviolta 2.000.000 euroa, vuodelle 2025 arviolta 5.000.000 euroa. Talousarvioesityksessä 2023 ei kuitenkaan ole esitetty rahoitusta talvihoidon laadun parantamisen toimenpideohjelman toteuttamiseksi.

Rahoitusta tarvitaan vuonna 2023 laitteiden jatkokehittämistarpeen mukaisesti kokeiluihin ja hankinnan valmisteluun. Vuonna 2024 rahoitusta tarvitaan mm. kohteiden rakentamiseen valmiiksi toimintaa varten, laitehankinnan toteuttamiseen sekä ensimmäiseen laitehankintaan. Vuonna 2025 rahoitusta tarvitaan mm. seuraavien kohteiden rakentamiseen valmiiksi toimintaa varten, laitehankintoihin sekä laitteiden käyttöön.

Lumen mereen kippaamisen lopettamiseksi ja sen korvaavien ratkaisujen tueksi on laadittu selvityksiä sekä toteutettu kokeiluja yhteistyössä Rakentamispalveluliikelaitos Staran ja innovaatiokumppaniyritysten kanssa. Lumenhallinnan vaihtoehtojen tarkastelu on huomioitu myös talven 2021-2022 jälkeen laaditussa Talvihoidon laadun parantamisen toimenpideohjelmassa, jossa on huomioitu lumen sulatus- ja puhdistuslaitteiden hankinnan tarve.

Kaupunkiympäristölautakunta on päätöksessään § 397, 21.6.2022 päättänyt merkitä tiedoksi lumenhallinnan vaihtoehtojen valmistelutilanteen ja käydä lähetekeskustelun syksyn jatkovalmistelua koskien. Kaupunkiympäristölautakunta päätti lisäksi merkitä tiedoksi kaupunkiympäristötoimialan toiveen siitä, että asia huomioidaan tulevissa talousarvion valmisteluissa siten, että tarvittavat talvihoidon laadun parantamisen toimenpideohjelman määrärahatarpeet tulee turvatuksi.

Talvihoidon laadun parantamisen toimenpideohjelma pitää sisällään talvihoidon kokeilujen ja kehittämisprojektien mahdollistamisen sekä lumensulatus- ja puhdistuskaluston kehittämisen ja määrän kasvattamisen. Näihin on alustavan kustannusarvion mukaan esittämässä noin 500 000 euron budjettivarausta seuraavalle vuodelle, joka riittänee laitteiden jatkokehittämisen kannalta tarvittavaan kehittämiseen tai kokeiluun, ei kuitenkaan vielä pidempää aikaväliä palvelemaan hankintaan. Toimenpideohjelmassa ei ole esitetty laajemman ja pidemmän aikavälin rahoitustarvetta.

Laajemman ja pidempiaikaisen lumenhallinnan ratkaisun osalta asia vaatii vielä jatkovalmistelua. Yhtenä ratkaisuvaihtoehtona on lumen sulatus- ja puhdistuslaitteverkoston mahdollistaminen. Verkoston mahdollistaminen vaatii yhteistyötä maankäytön suunnittelun, rakennuttamisen sekä kunnossapidon välillä. Lisäksi verkoston mahdollistaminen vaatii useiden miljoonien eurojen investointitarpeita ja käyttömäärärahan tarkistamistarvetta, joiden kustannukset on arvioitava tarkemmin mahdollisen hankkeen eri vaiheissa.

Lumen sulatus- ja puhdistuslaitteverkoston mahdollistaminen vie vähintään kymmenen vuotta ja siihen tarvitaan useita eri toteutuksen vaiheita ja projekteja, joten se on toteutettava pitkäaikaisena kokonaishankkeena. Kunnossapidon tulee kertoa tarve laitteiden määrästä aluekohtaisesti, maankäytön tulee suunnitella tarpeen mukaisten kohteiden toteuttaminen, rakennuttamisen tulee rakennuttaa kohteet käytettävään kuntoon ja lopuksi kunnossapidon ottaa kohteet operoitaviksi ja järjestää kohteisiin lumen sulatus- ja puhdistuslaitteet, joko palvelu- tai laitehankintana.

Kohdekohtaisten laitteiden hankintamenetelmäksi on kaavailtu dynaamista hankintajärjestelmää, joka mahdollistaisi vaiheittaisen toteuttamisen sitä mukaa, kun kohteita laitteille valmistuu käytettäväksi. Ongelmana voi olla markkinoiden kiinnostus lyhyttä kausiluonteista toimintaa koskien. Vaihtoehtoisena hankintatapana on pohdittu palveluhankintaa ja yhteistyötä Rakentamispalveluliikelaitos Staran kanssa, jossa Stara hankkisi tarvittavat laitteet kalustohankintana. Staralle on luontevaa kytkeä sulatus- ja puhdistustoiminta nykyisiin talvihoidon ja puhtaana- pidon palvelutapoihin ja prosesseihin.

Lumen sulatus- ja puhdistuslaitteiden teknologian osalta mainittakoon, että vesistön veden lämpöä hyödyntävä, veden pumppaukseen ja lumen läpi johdattamiseen perustuva teknologia on alustavien tulosten perusteella osoittautunut kokeiluissa erittäin energia- ja kustannustehokkaaksi. Alustavien tulosten pohjalta voidaan teknologian todeta olevan lupaava monien hyötyjen kannalta. Laite kuluttaa vähän energiaa ja sen huoltotarvetta voidaan edelleen kehittää. Paikallisena aluekoh-

taisena verkostomaisena ratkaisuna hyödynnettynä laitteilla on mahdollista vähentää mm. kuljetustarvetta, sen päästöjä ja kustannuksia. Lisäksi laitteella on mahdollista saada poistettua lumen seasta tehokkaasti roskat sekä hiekoitushiekka. Laitteessa käytettävä teknologia on yleispätevää ja kypsää, kuitenkin sovellutuksena tuoretta, jonka takia laitteet vaativat vielä jatkokehittämistä. Huomioitavaa kuitenkin on, että lumitilarpeen selvityksen pohjalta, laitteet verkostonakaan eivät pysty vastaamaan koko kaupungin lumenkäsittelyn tarpeisiin kaikissa olosuhteissa. Selvityksen mukaan verkosto voisi palvella kantakaupungin aluetta normaalina ja keskirusaslumisina talvina, mutta runsaslumisina talvina, myös kantakaupunki tarvitsisi verkoston lisäksi muita ratkaisuja tueksensa. Erittäin runsaslumisina talvina voi olla edelleen tarpeen hyödyntää merivastaanottoa hätävarana.

Lumen sulatus- ja puhdistuslaitteet verkostona voidaan todeta olevan varteenotettava lumen käsittelyn ratkaisuvaihtoehto osana kaupungin lumenkäsittelyn kokonaisratkaisua ja lumen mereen kippaamisesta luopumiseen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tero Koppinen, projektinjohtaja, puhelin: 310 78342
tero.koppinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Lumensulatus- ja puhdistuslaitteiden hankinta Asko-Seljjavaara Sirpa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Talousarvioaloite

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljjavaara ja 1 muuta valtuutettua ovat tehneet 30.3.2022 seuraavan talousarvioaloitteen:

"Lumensulatus- ja puhdistuslaitteiden hankinta

Helsinki on ainoa kaupunki, joka kippaa vielä lunta mereen Hernesaaren kärjestä. Muissa kaupungeissa se on kielletty. Lumen kaatamisesta

mereen on tullut Helsingille paha imagohaitta. Erilaisia lumensulatus- ja roskien keräämislaitteita on kokeiltu (Selvitys lumen mereen kaatamisen kieltämisestä .Ymp ministeriö 2020:25), mutta ei vielä hankittu. Esitämme, että 2023 budjettiin varataan tarpeellinen summa lumensulatuslaitteiden hankintaa varten."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 14.9.2022 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tero Koppinen, projektinjohtaja, puhelin: 310 78342
tero.koppinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Lumensulatus- ja puhdistuslaitteiden hankinta Asko-Seljavaara Sirpa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 06.09.2022 § 473